

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی جنبه‌های حماسی، دینی و تاریخی در حمله حیدری باذل مشهدی

تألیف:

مرید خط کار

دکتر محمد مجوزی

دکتر ناصر کاظم خاقلو

(عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور)

انتشارات نشر

سرشناسه	خط کار، مریم؛ ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور	بررسی جنبه های حماسی، دینی و تاریخی در حمله ی حیدری باذل مشهدی
مشخصات نشر	همدان، انتشارات سُکر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۹۴ ص
شابک	978-600-7538-17-3
وضعیت فهرست نویسی	فیپای مختصر
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	مجوزی، محمد؛ ۱۳۵۰
شناسه افزوده	کاظم خانلو، ناصر؛ ۱۳۵۸
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۵۶۸۸۹

بررسی جنبه های حماسی، دینی و تاریخی در حمله حیدری باذل مشهدی

تالیف: مریم خط کار، دکتر محمد مجوزی، دکتر ناصر کاظم خانلو (عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور)
ناشر: انتشارات سُکر

چاپ و صحافی: سرافراز

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴

شابک: 978-600-7538-17-3

صفحه آرای: لیلا عوافقی اکمل

تیراژ: ۱۰۰۰

بها: ۱۶۵۰۰۰ ریال

«تمامی حقوق برای ناشر و مؤلفان محفوظ است»

فصل اول: مقدمه و کلیات

مقدمه	۱۷
زندگی‌نامه و آثار باذل مشهدی	۱۸
معرفی منظومهٔ حملهٔ حیدری	۱۸
دلیل نامگذاری حملهٔ حیدری	۲۱

فصل دوم: حماسه و سیر حماسه‌سرایی

تعریف حماسه	۲۷
انواع حماسه	۲۸
ویژگی‌های حماسه	۲۹
ارتباط حماسه و اسطوره	۳۱
سیر تطور حماسه‌سرایی در ایران	۳۲
انحطاط حماسه‌های ملی و ظهور حماسه‌های تاریخی و دینی	۳۵
حماسهٔ دینی	۳۵
خاستگاه حماسهٔ دینی	۳۶
مشکلات سرودن حماسهٔ دینی	۳۶
معروف‌ترین‌های حماسه‌های دینی	۳۶

فصل سوم: ویژگی‌های حماسی حملهٔ حیدری

ویژگی‌های محتوایی حماسی در حملهٔ حیدری	۳۹
نبرد تن به تن	۳۹
نمونه‌های نبردهای تن به تن در حملهٔ حیدری	۴۰

۴۲	 کاربرد ابزار و آلات جنگی در نبردهای تن به تن
۴۴	 مفاخره و رجزخوانی
۴۶	 تحقیر حریف
۴۶	 تهدید حریف
۴۷	 اذن‌خواهی از فرمانده برای نبرد با دشمن
۴۹	 مبارزه و حریف‌طلبی
۵۰	 خشم و غضب
۵۱	 نمونه‌های خشم و غضب پهلوانان نسبت به یکدیگر در نبردهای تن به تن
۵۱	 نام‌خواهی
۵۲	 نمونه‌های نام‌خواهی در حملهٔ حیدری
۵۳	 زبان‌آوری
۵۳	 نمونه‌های زبان‌آوری در نبردهای تن به تن
۵۴	 بازداشتن از جنگ
۵۴	 نمونه‌های بازداشتن از جنگ در حملهٔ حیدری
۵۵	 پیشگویی
۵۷	 خواب و رؤیا در حملهٔ حیدری
۶۰	 خارق‌العاده بودن اعمال قهرمان حماسه
۶۱	 نیروهای غیبی و متافیزیک
۶۴	 مکار بودن در معنی مثبت
۶۶	 مواجه شدن قهرمان با ضد قهرمان
۶۶	 حضور قهرمان در همهٔ آفاق
۶۷	 بزم و رزم
۶۸	 نام‌وننگ
۷۰	 کین‌خواهی و انتقام
۷۱	 قهرمان منظمهٔ حملهٔ حیدری
۷۱	 شجاعت و دلاوری
۷۲	 قدرت و نیروی بازو
۷۲	 مردی و جوانمردی

۷۳	ویژگی‌های ادبی
۷۳	استعاره
۷۳	تشبیه
۷۴	توصیف
۷۵	اغراق
۷۶	ویژگی‌های زبانی
۷۶	موسیقی بیرونی
۷۶	وزن و قالب
۷۶	قافیه
۷۶	نمونه‌های قافیه اسمی
۷۷	نمونه‌های قافیه فعلی
۷۷	ردیف
۷۸	موسیقی درونی
۷۸	هم حروفی
۷۹	هم صدایی
۷۹	جناس
۷۹	سجع
۸۰	لحن حماسی و کاربرد واژگان تداعی کننده فضای حماسه

فصل چهارم: دین

۸۵	معنای لغوی دین
۸۵	تعریف دین
۸۵	دین در قرآن
۸۶	جلوه دین در ادب فارسی
۸۶	ایرانیان و مذهب تشیع
۸۷	بازتاب جلوه‌های دینی در حمله حیدری
۸۸	أصول دین
۸۸	توحید (حمد و ستایش الهی و دعا و مناجات با او)

۸۸		ساختار حمد و ستایش در حمله حیدری
۸۸		صفات ثبوتیه
۸۹		صفات سلبیه
۸۹		خلقت و مخلوقات
۹۰		نعت
۹۱		توصیه
۹۱		تلمیح به آیات
۹۲		فرستادگان و رسولان الهی
۹۳		عفو و بخشایش الهی
۹۳		خشم و غضب الهی
۹۴		خرد و خردورزی
۹۴		دعا و مناجات
۹۵		ساختار دعا و مناجات در حمله حیدری
۹۵		دعاهای خیری که برای مغفرت و بخشایش از خداوند مطرح شده است:
۹۶		دعاهایی که برای نصرت و ظفر از حق تعالی درخواست شده است
۹۷		دسته دیگر دعاها، دعاهایی هستند که در جنبه منفی و تفرین به کار می‌روند
۹۷		دسته دیگر، دعاهای خیری است که در حق اطرافیان بیان شده است
۹۸		دسته دیگر از دعاها، جنبه خانوادگی دارند
۹۸		دسته دیگر دعاها در حمله حیدری، دعاهایی است که برای انجام کارهای
۹۹		دسته دیگر از دعاها، برای شفا درخواست شده‌اند
۱۰۰		نبوت (مدح و ستایش پیامبر (ص) و بازتاب سیره نبوی)
۱۰۰		مدح و ستایش پیامبر
۱۰۱		بازتاب سیره نبوی
۱۰۲		دعا و استعانت
۱۰۲		توکل به خدا
۱۰۳		شکرگزاری
۱۰۳		صبر و استقامت
۱۰۴		عاطفه و محبت

۱۰۴.....	یتیم نوازی.....
۱۰۴.....	عیادت از بیماران.....
۱۰۵.....	تعاون و همیاری.....
۱۰۵.....	ساده زیستی.....
۱۰۵.....	عدالت و انصاف.....
۱۰۶.....	مشورت و رأی زنی.....
۱۰۶.....	وفای به عهد.....
۱۰۷.....	عیب پوشی.....
۱۰۷.....	سخاوت و بخشش.....
۱۰۸.....	عفو و گذشت.....
۱۰۸.....	امامت (مدح و ستایش امام زمان (عج) و حضرت علی (ع).....
۱۰۹.....	مدح و ستایش امام زمان (عج).....
۱۰۹.....	مدح و ستایش حضرت علی (ع).....
۱۱۰.....	ویژگی های دینی حضرت علی (ع).....
۱۱۰.....	فداکاری در راه حق.....
۱۱۰.....	حق پرستی و خدا جویی.....
۱۱۱.....	صبر در برابر ناملایمات.....
۱۱۱.....	اخلاص.....
۱۱۱.....	انفاق و بخشش.....
۱۱۲.....	تواضع و خاکساری.....
۱۱۲.....	عدالت و رعایت مساوات.....
۱۱۲.....	حضرت علی (ع) به عنوان قهرمان دینی و مذهبی.....
۱۱۲.....	سادگی و عظمت زندگی حضرت علی (ع).....
۱۱۳.....	بازتاب فروع دین.....
۱۱۳.....	نماز.....
۱۱۴.....	زکات.....
۱۱۶.....	خمس.....
۱۱۷.....	حج.....

۱۱۸	روزه
۱۱۸	جهاد (شهادت در راه خدا)
۱۱۹	شهادت
۱۲۱	معجزه
۱۲۰	معجزاتی که به اجرام آسمانی مربوط می‌شوند
۱۲۲	معجزاتی که به اعضاء و جوارح ایشان مربوط می‌شوند
۱۲۳	معجزاتی که مخصوص وجود ایشان می‌باشند
۱۲۳	معراج
۱۲۳	مهر نبوت
۱۲۴	سایه نداشتن پیامبر
۱۲۴	معجزاتی که در رابطه با جمادات از جانب ایشان ظهور می‌کرد
۱۲۴	افشاندن سنگ ریزه
۱۲۵	پرآب شدن چاه کم آب
۱۲۵	معجزاتی که به واسطه انبیاء و اولیاء بر روی جانداران ظهور می‌کرد
۱۲۵	شیرآوری میش
۱۲۶	تنیده شدن تار عنکبوت و آشیانه نهادن کبوتر در دهانه غار
۱۲۶	سخن گفتن گوسفند زهرآلود با پیامبر
۱۲۷	تجلی آیات و احادیث در حمله حیدری
۱۲۷	اقتباس
۱۲۸	اشاره
۱۳۰	ترجمه
۱۳۱	دعوت به اسلام

فصل پنجم: تاریخ

۱۳۵	تاریخ از نظر لغت
۱۳۵	تعریف تاریخ
۱۳۵	انواع تاریخ

۱۳۵	 تاریخ نقلی
۱۳۶	 تاریخ علمی
۱۳۶	 تاریخ تحلیلی
۱۳۶	 تاریخ ترکیبی
۱۳۶	 اعتبار و فایدهٔ تاریخ
۱۳۷	 فلسفهٔ تاریخ
۱۳۷	 اهمیت و ارزش تاریخ اسلام
۱۳۸	 اهتمام مسلمانان به تاریخ نگاری
۱۳۸	 معروفترین مکاتب تاریخ نگاری
۱۳۹	 ویژگی های تاریخ در حملهٔ حیدری
۱۳۹	 تاریخ بر پایهٔ تحلیل
۱۴۰	 روایت تاریخ از قول راستگويان و معتمدان
۱۴۰	 تاریخ بر پایهٔ امانت داری
۱۴۱	 عدم تعصب در نقل وقایع تاریخی
۱۴۱	 وقایع تاریخی در حملهٔ حیدری
۱۴۱	 وقایع از بعثت تا قرن اول هجری
۱۴۱	 بعثت
۱۴۱	 رفتن خدیجه به نزد ورقه بن نوفل
۱۴۲	 ایمان آوردن حضرت خدیجه و حضرت علی (ع)
۱۴۲	 اسلام آوردن زید بن حارثه
۱۴۲	 اسلام آوردن ابوبکر
۱۴۳	 به شکایت آمدن کفار نزد ابوطالب
۱۴۳	 هجرت به حبشه
۱۴۴	 اسلام آوردن حمزه
۱۴۴	 اسلام آوردن عمر
۱۴۴	 مرگ ابوطالب و حضرت خدیجه
۱۴۴	 معراج پیامبر
۱۴۵	 توطئه دارالندوه

- ۱۴۵..... خوابیدن حضرت علی (ع) در بستر پیامبر
- ۱۴۶..... ذکر پی بران در طلب پیامبر
- ۱۴۶..... بیرون آمدن حضرت از غار و مواجه شدن با سراقه
- ۱۴۶..... ملحق شدن حضرت علی (ع) به پیامبر (ص) در قبا
- ۱۴۷..... ورود پیامبر (ص) به شهر مدینه
- ۱۴۷..... **وقایع سال اول هجری**
- ۱۴۷..... سخن گفتن بولور با گورگ
- ۱۴۸..... اسلام آوردن سلمان
- ۱۴۸..... **وقایع سال دوم هجری**
- ۱۴۸..... نازل شدن آیات واجب شدن روزه و دادن فطره
- ۱۴۸..... تغییر قبله
- ۱۴۹..... تزویج نمودن حضرت علی (ع) و حضرت زهرا (س)
- ۱۴۹..... روانه شدن عبدالله جحش برای قتال با عمرو بن خضومی
- ۱۴۹..... خواب عاتکه عمهٔ پیامبر
- ۱۵۰..... غزوهٔ بدر
- ۱۵۰..... ترغیب نمودن عامر توسط ابوجهل برادر عمرو بن خضومی
- ۱۵۱..... کمک و یاری ملائک در غزوهٔ بدر
- ۱۵۱..... روانه شدن عبدالله بن مسعود به دنبال سر ابوجهل
- ۱۵۱..... غزوهٔ بنی قینقاع
- ۱۵۲..... **وقایع سال سوم هجری**
- ۱۵۲..... غزوهٔ احد
- ۱۵۲..... ترتیب لواها پیش از نبرد
- ۱۵۳..... معاودت عبدالله بن ابی از جنگ
- ۱۵۳..... مخالفت نمودن متابعان ابن جبیر
- ۱۵۳..... شهادت حمزه
- ۱۵۴..... پیکار ابی خلف با پیامبر
- ۱۵۴..... رسیدن خبر شهادت پیامبر (ص) به یثرب
- ۱۵۵..... بیتابی پیامبر (ص) در شهادت حمزه

۱۵۵	غزوة حمراء الاسد
۱۵۵	وقایع سال چهارم هجری
۱۵۵	حادثه رجیع
۱۵۶	حادثه بئر معونه
۱۵۶	غزوة بنی نضیر
۱۵۷	وقایع سال پنجم هجری
۱۵۷	غزوة بنی مطلق
۱۵۷	غزوة خندق
۱۵۸	رای زنی سلمان برای حفر خندق
۱۵۸	روانه شدن حی بن اخطب به نزد کعب اسد
۱۵۸	ضیافت جابر
۱۵۹	روانه شدن سعد بن عبادہ برای نصیحت کعب اسد
۱۵۹	رزم حضرت علی (ع) و عمرو بن عبدود
۱۵۹	تدبیر و چاره جویی نعیم بن مسعود در خدمت پیامبر
۱۶۰	ذکرخواستن بلا از جانب خدا برای سیاه کفر
۱۶۰	روانه کردن حدیفه برای جاسوسی
۱۶۰	غزوة بنی قریظه
۱۶۱	وقایع سال ششم هجری
۱۶۱	خواب حضرت محمد در رابطه با فتح مکه
۱۶۱	فرستادن عثمان بن عفان به نزد ابوسفیان
۱۶۱	آمدن بدیل خزاعی به نزد پیامبر (ص) از جانب مشرکان
۱۶۲	آمدن عروه بن مسعود از جانب قریش به نزد پیغمبر
۱۶۲	رسالت حلیس بن علقمه از جانب قریش
۱۶۲	آمدن ابوحنبل به نزد پیامبر (ص) برای ایمان آوردن
۱۶۳	صلح حدیبیه
۱۶۳	فرار نمودن بوبصیر از مکه و پناه آوردن به حضرت رسول
۱۶۳	نامه پیامبر (ص) به سران کشورها
۱۶۳	نامه پیامبر (ص) به نجاشی

- نامهٔ پیامبر (ص) به هرقل پادشاه روم ۱۶۴
- نامهٔ پیامبر (ص) به خسرو پرویز ۱۶۴
- نامهٔ پیامبر (ص) به مقوقس پادشاه اسکندریه ۱۶۴
- نامهٔ پیامبر (ص) به حارث بن ابی شمر ۱۶۵
- نامهٔ پیامبر (ص) به حاکم یمامه ۱۶۵
- وقایع قرن هفتم هجری** ۱۶۵
- غزوهٔ خیبر ۱۶۵
- طلب استمداد خیبریان از قبیلهٔ غطفان ۱۶۶
- مقدمهٔ الجیش نمودن عباد ۱۶۶
- شور و مشورت یهودیان با سلام بن مسکون ۱۶۶
- سپردن لوا به حباب بن المنذر ۱۶۷
- سپردن لوا به عمر و ابوبکر ۱۶۷
- رمدناک بودن چشم حضرت علی (ع) در غزوهٔ خیبر ۱۶۸
- نبرد حارث و حضرت علی (ع) ۱۶۸
- محاربهٔ حضرت علی (ع) و مرحب ۱۶۸
- کنده شدن در خیبر توسط حضرت علی (ع) ۱۶۹
- امان خواهی یهودیان ۱۶۹
- استقبال پیامبر (ص) از حضرت علی (ع) ۱۶۹
- ازدواج پیامبر (ص) با صفیه دختر حی بن اخطب ۱۷۰
- زهر دادن پیامبر ۱۷۰
- مشرف شدن جعفر طیار ۱۷۰
- رد شمس ۱۷۱
- رفتن پیامبر (ص) به وادالقری ۱۷۱
- وقایع سال هشتم هجری** ۱۷۱
- اسلام آوردن خالد بن ولید، طلحه و عمرو بن عاص ۱۷۱
- غزوهٔ مؤته ۱۷۲
- فتح مکه ۱۷۲
- غزوهٔ حنین ۱۷۳

- ۱۷۳.....اکرام حضرت رسول در غزوة حنین
- ۱۷۴.....روانه کردن رسول خدا ابوعامر اشعری را برای جمع آوری غنائیم
- ۱۷۴.....شکستن بت خانه‌ها توسط امیرالمؤمنین
- ۱۷۵.....خواب پیامبر (ص) در رابطه با فتح طائف
- ۱۷۵.....تقسیم غنائیم در جعرانه
- ۱۷۵.....**وقایع سال نهم هجری**
- ۱۷۵.....غزوة تبوک
- ۱۷۶.....جانشینی حضرت علی (ع) در مدینه
- ۱۷۶.....فتح رمل
- ۱۷۶.....آمدن بزرگان قبایل و ایمان آوردن
- ۱۷۷.....مرتد شدن عمر بن معدی کرب
- ۱۷۷.....نازل شدن آیات برائت
- ۱۷۷.....**وقایع سال دهم هجری**
- ۱۷۷.....ذکر آمدن اشراف نصارا به خدمت پیامبر (ص) برای مباہله
- ۱۷۸.....تقسیم ولایت یمن توسط پیامبر
- ۱۷۸.....رفتن حضرت علی (ع) به سوی یمن
- ۱۷۹.....حجه الوداع
- ۱۷۹.....غدير خم
- ۱۷۹.....کمین کردن منافقین برای رم دادن ناقه پیامبر
- ۱۸۰.....**وقایع سال یازدهم هجری**
- ۱۸۰.....روانه شدن اسامه برای نبرد با مشرکین در سرزمین روم
- ۱۸۰.....بیماری پیامبر (ص) و درخواست دوات و قلم
- ۱۸۱.....طلب قصاص نمودن عکاشه از پیامبر
- ۱۸۱.....نماز خواندن ابوبکر به جای پیامبر
- ۱۸۱.....رحلت پیامبر (ص) و آمدن عزرائیل به صورت اعرابی
- ۱۸۲.....اجتماع مهاجران و انصار در سقیفه
- ۱۸۲.....روانه شدن قاصد ابوبکر به نزد سعد بن عبادہ برای گرفتن بیعت
- ۱۸۳.....طلب کردن ابوبکر حضرت علی (ع) را برای گرفتن بیعت

۱۸۳	غصب فدک
۱۸۳	روانه شدن خالد به قبیله مالک بن نویره
۱۸۴	وقایع سال سیزدهم هجری
۱۸۴	مرگ ابوبکر
۱۸۴	خلافت عمر
۱۸۴	وقایع سال چهاردهم هجری
۱۸۴	بدعت گذاری عمر
۱۸۵	وقایع بیست و سه هجری
۱۸۵	خبر دادن کعب الاحبار از مرگ عمر
۱۸۵	کشته شدن عمر به دست ابولؤلؤ
۱۸۵	مقرر نمودن شورای شش نفره توسط عمر
۱۸۶	خلافت عثمان
۱۸۶	وقایع سال سی و چهارم هجری
۱۸۶	زارو اذیت رساندن عثمان به عمار
۱۸۶	تبعید ابوذر به ربه
۱۸۷	آمدن مردم بصره به شکایت نزد عثمان
۱۸۷	وقایع سال سی و پنج هجری
۱۸۷	محاصره خانه عثمان و قتل او
۱۸۸	نتیجه
۱۸۹	منابع